

[illegible]

15. Nardų Kilnis aikštinimai. Nr. 48. Vingius gatvė, nors trumpa, bet labai vingiuota. Nr. 49. Žalioji - trumpa gatvė. Šiuo vardu pavadinta burmistro Motiezo, greičiausiai dėl to, kad ji buvo medriai apaugusi. Nr. 50. Židikių gatvė. Ja galima išeiti į Židikių kelią.

1 Eilės Nr.	2 Vardas rašomąja kalba parašytas		3 Vardas vietos žmonių ištarme	4 Senovinės vardo formos	5 4 skilties šaltinis	6 Žinios surink- tos iš	7 Dalykas	8 Žemės paviršiaus rūšis, išvaizda, kokybė	9 Dydis	10 Lokalizacija	11 Upių, upelių ištakų bei žiočių vietos ir jų apibūdinimas	12 P a s t a b o s
	a) tikrintojo	b) surašytojo										
1.		Lušros gatvė					gatvė					
2.	✓	Baltoji narčiama					smuklė			Dariaus ir Girino gatvių gale, dešinią pusę.		Didžiojo karo metu vorai čia norėjo įsilaikyti. Gyventojai neįsileidę vorų čia užkalę langus ir duris ir su smėliu au- dėjęs. Dabar beliks tik pamatyti liecenus
3.	✓	Birutės gatvė					gatvė					
4.		Bažnytinė gatvė					gatvė					
5.		Beržų gatvė					gatvė					
6.	✓	Cepelinai				ž. k.	namas			Neprivalomybių gatvėje Nr.		
7.	✓	Cigonynas				ž. k.	Miesto rajonas			Samp Girinai, plento, gel- sinčio ir Raps gatvių.		
8.	✓	Daubupis				ž. k.	upelis			Sėta per Raps, Bažnytinę ir Saulės gatvių.	Sėta iš mišų, esan- čių šiaurinėje pusėje nuo Mairėnų.	Vasaros metu išdaušta.
9.		Dauranto gatvė					gatvė			Čia pro senąją bažny- čią		
10.		Danelių gatvė					gatvė			Raps gatvės pietinis oversgatvis.		
11.		Didžioji Vandens					gatvė			Čia pro vandenlinę Vento linę.		
12.		Didžioji Laisvumo					gatvė			Čia iš turgavietės Laisvumo linė.		
13.		Gedimino gatvė					gatvė			Kerta Bažnytinę, Saulės ir Vandens gatves.		
14.		Gelbžinkelio gatvė					gatvė			Čia nuo Bažnytinės gatvės pagaliu keli į šiaurę linė.		
15.	✓	Ulakių gatvė					gatvė			Čia nuo Dariaus Girino gatvės ligi Žagarių miško.		

13	Istorinės žinios	Nr. 4. <u>Bairnytinė gatvė</u> . Seniausios (apie 70 m.) jos gyventojas Stasys Šeiris apie 1890 metų atvykęs čia ir nusipirkęs prie geležinkelio aramos žemės, o pats tarnavęs prie geležinkelio stoties. Stotis ir anapus stoties miestas vad. <u>Maravjovo</u> , buvo valdėjos žemėje, o šioj pusėj buvo valdiečių žemė ir vadinosi <u>Maricės</u> namas. Šioj gatvėj tada buvo vos pora namų, ir tai tik ligi dabartinio tiltelio. – Tada toj vietoj buvusi dideli bėla, kai patvindavo – pasidarydavo kaip ežeras, o žiemą užšaldavo ir būdavo ledas. Antroją pusėj tos bėlos (dešinėj) buvo
----	------------------	--

14	Archeologinės žinios	Nr. 3. <u>Birutės gatvė</u> , besąsant duobės, atrodama anglių, lentų. Šiomet rasti karolinių. Nr. 15. <u>Ulanų gatvė</u> . Perėjais mutais Povilas Butkus (Ulanų g. Nr. 7), besąsdamas žulinių raudų 4 metrų gilumoje armeninių grindinių. Įmonių aiškinama, kad čia turėjusi būti išgrįsta gatvė.
----	----------------------	--

15	Vardų kilmės aiškinimai	Nr. 1. <u>Alėnos gatvė</u> . Vardas duotas miesto savivaldybės 1924 m., matyt, dėl to, kad ši gatvė yra miesto ryšio pusėj, kame aštriai aštrai. Nr. 2. <u>Baltoji karciana</u> . Taip buvo vadinama dėl to, kad jos sienos nu-baltintos. Nr. 4. <u>Bairnytinė gatvė</u> . Ja žmonės eina į baigę, esančią šio gatvės gale. Nr. 5. <u>Bėrų gatvė</u> . Taip praminta burmistro Motiezo, matyt, dėl to, kad toje gatvėj seniau buvo labai daug bėrų. Nr. 6. <u>Epelinas</u> . Taip pavadintas dėl savo ilgumo. Nr. 7. <u>Cigonų nas</u> . Šiame rajone jau senokai yra apsigyvenus ciganų. Nr. 10. <u>Danelių gatvė</u> . Vardas gautas nuo seniausios tos gatvės gyventojų Daneliūčių. Nr. 11. <u>Didžioji Van-dens gatvė</u> . Ja praneštas iš Ventos geležinkelio Vandendūkis. Nr. 12. <u>Didžioji Laisūnas</u> . Ja eina kelias į Laisūną. Didžioja pavadinta norint iš-skriti nuo greta esančios Marosios Laisūnos gatvės. Nr. 14. <u>Geležinkelio gatvė</u> – yra greta geležinkelio. Nr. 15. <u>Ulanų gatvė</u> – ji veda į Ula-nų kelią.
----	-------------------------	---

16	Tautosakinės žinios	Nr. 3. <u>Birutės gatvė</u> . Pasakojama, kad čioj senioji Birutės gatvės gale, kur dabar pėkės, buvo didelis miestas. Franai jį nuokandinę. Dėl ilgai rūpėjės bairnyčios bėstas.
----	---------------------	---

Žinių teikėjo(-jų) pavardė, vardas / Istorinės žinios apie Maricės, jį bairnyčią Bairnytinę ir Draucanto gatves gautas iš Laurinavičiaus Aleksandro, Pusevičiaus Karolio ir Šeiris Stasio.

Gimimo vieta(os)

Amžius	iki 15	15 – 25	25 – 40	40 – 60	60 – 80	per 80
valsčius	apskritis					

4

13. Istorinės žinios. Nr. 4 tosa. - pievos (Smilgio), kur dabar Mažoji g. (kairėj-į rytus), buvo krūmai, alksnynai, eidavę ten žmonės grybauti. Dar toliau, kur dabar bažnyčia, buvo miškas (Smilgio pušynelis). Rapy gatvėje jau irgi buvo namas. Tada jokių gatvių nebuvo. Dabartinis Bažnytinis gatvės vietoj buvo tirtakas - siauras kelias, kuriuo šiaip taip buvo galima ir su arklin važiuoti. Bet per tą belą, įvažiuodavo tik vidury vasaros ir žiemą, kai užšaldavo. Tada kai pradėjo statyti bažnyčią, apie 1901 m., padarė per tą belą medinį tiltuką pravažiuojimui.

Nr. 9. Daukanto gatvės vietoje prieš 1905 metus buvo lauko kelias. 1905 m. prie jo pastatė bažnyčią, senamiesčio metais Klebonija ir "įpitolė", kurią 1907 m. įsteigta "Saulės" draugijos lietuvių mokykla (veikė iki 1920 m.), - kelias virto gatve. Pirma-
sis (lig šiol tas pareigas tekeina) šios bažnyčios vargonininkas Karolis Pukeris ir studentas Opulsnis (dabar Sauragis gimnazijos mokytojas), bijodami, kad rusai tos gatvės nepavadintų, kuo nors rusišku vardu, sutarė ją pavadinti lietu-
vio Daukanto vardu. Vieną 1912 m. vasaros namų prikalė gatvės pavadinimo lentelę. Kad vardas buvo para-
šytas ir rusų kalba, žandakai nieko nedarė.

I

1	2		3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Eilės Nr.	Vardas rašomąja kalba parašytas		Vardas vietos žmonių ištarme	Senovinės vardo formos	4 skilties šaltinis	Žinios surink- tos iš	Dalykas	Žemės paviršiaus rūšis, išvaizda, kokybė	Dydis	Lokalizacija	Upių, upelių ištakų bei žiočių vietos ir jų apibūdinimas	P a s t a b o s
	a) tikrintojo	b) surašytojo										
16	✓	Jurgio miškelis					miškelis			Prie Dariaus ir Birno gatvių.		
17		Jurgio gatvė					gatvė			Čia iš didžio Vandens gatvės ir baigiasi Mažosios kaimo lau- kos.		
18.		Kalninių gatvė					gatvė			Prie Kalninių kaimo.		
19.		Kestučio gatvė					gatvė					Seniau buvusi vadinama Dar- želio gatve, nuo jos buvo darželis, kurį mėgo žydai lankyti.
20.	✓	Kučkynas					Miesto rajonas			Mažoji Vandens gatvė ir jos apylinkės		
21.		Kankinių gatvė					gatvė			Čia pro naują bažnyčią, kerta Birnų, Raganavinių ir Laisvės gatves.		
22		Laisvės gatvė					gatvė			Čia nuo Vileniškių gatvės kelias perėjo iki evangelikų bai- nyčios		Seniau buvusi vadinama laikine Ilgąja gatve.
23		Latvių gatvė					gatvė			Čia pro evangelikų (latvių) bažnyčią.		
24.		Leckavos gatvė					gatvė			Čia nuo evangelikų bažny- čios į dekanatą pusę. Dabar vadinasi Dariaus ir Birno.		
25.		Ligoninių gatvė					gatvė			Čia nuo Ligoninių iki Laisvės gatvės.		
26		Mažoji Jurgio					gatvė			Jurgio gatvės šaka.		
27		Mažoji gatvė					gatvė			Bažnytinis gatvės sukryžavimas.		
28	✓	Meškynas					miesto rajonas			Miško gatvė su sukryžavimais.		
29		Mintaujos gatvė	Mitauka				gatvė			Nuo Laisvės gatvės iki Mažosios II stoties.		
30.		Mintaujos stotis	Mitauka				Buvusios sto- ties trokšiniai.					Dabar vadinama Mari- nų II stotimi.
31.		Miško gatvė					gatvė			Čia pagelėkė nuo stoties dešine puse į dešinę pusę.		

15. Vardu kilmės aiškinimai. Nr. 16. Jurgio miškelis pavadintas jo buvusio savininko Jurgio vardu. Nr. 17. Jurgio gatvė vardą gavusi nuo Jurgio Linkerčiaus, kurio žemė gatvė tęsiasi. Nr. 18. Kalni-
ny gatvė vardą gavusi nuo greta esančio kalnų kaimo. Nr. 20. Kučyno rajono žemės yra pri-
 klausiusios piliečių Kučkai. Nr. 21. Kamcinis gatvė. 1919 m. bermontininkai gaudė Mažeikiuose vietinius
 bolshevikus ir čia pat susaudė. Šaudydavo pūsynė, kur dabar yra didysis cementinis kryžius ir Gurskio na-
 mai. Dabartiniam gurskio sklype buvo nusaudė žmonėms, o šalia kryžiaus-22. Bermontininkai susau-
 dė čia keltą ir visai nenaltų žmonių, dėl to ši gatvė ir pavadinta kamcinis gatvė.
 Nr. 22. Laisvės gatvė yra centrinė svarbiausia viso Mažeikių miesto, dėl to ir duktas Laisvės g. Vardas.
 Nr. 23. Latvų gatvė. Prie jos yra latvių evangelikų bažnyčia. Nr. 24. Leckavos gatvė baigiasi vis-
 keliu, kurio vadinioja į Leckavą. Nr. 25. Ligoninės gatvė prasideda nuo Ligoninės. Nr. 26. Mažoji Jur-
gio gatvė įvesta per Jurgio Linkerčiaus žemę. 27. Mažoji gatvė yra trumpa gatvė. Nr. 28. Merkyno
 rajono gyventojai išsikūrę Merkio žemėje. Nr. 29. Mintaugo gatvė yra greta Laisvės - Mintaugo
 geležinkelio ir sieria seniau buvusio traucinių perdavimo stotį, vadinamą „Mitauska“.
 Nr. 30. Mintaugo stotis, dabar vadinama Mažeikių II stotimi, o žmonių vad. Mitauska, seniau yra
 buvusi traucinių perdavimo stotis. Dabar čia trauciniai nestoja. Vienose geležinkelio namuose čia įsteigta
 senelių prieglauda, kitose gyvena geležinkelietės, buv. garvežių depo - linų fabrikas. Nr. 31. Miško gatvė
 vėtoje prieškariniams laikais buvo saugus miško kelielis. Juo žmonės važiuodavo medžių vėti, eidavo grybauti...
16. Tautosakinės žinios. Nr. 19. Keptuvės gatvėje seniau buvusi žydų smulkė. Kai smulkė įgriuvo,
 popomatais, varais, raudų žmonių kaubolais. Jo vienu kuru atrodė apvalini, šulinio rėtinis.
 Nr. 26. Mažoji Jurgio gatvė. Pasakojama, kad Jurgio Linkerčiaus kieme augęs didelis gluosnis, apie
 kurį vadiniojo žiburelis. Daug kartų jis parildavo ausidyn, padididavo ir vėl leis davo is
 žmogų. Kartą šis žmogus linkėjai Jolaukinei pasirodė, kad užsidegė Linkerčiaus namai. Ji taip nu-
 sigandusi, kad net susirgusi.

1	2		3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Eilės Nr.	Vardas rašomąja kalba parašytas		Vardas vietos žmonių ištarme	Senovinės vardo formos	4 skilties šaltinis	Žinios surink- tos iš	Dalykas	Žemės paviršiaus rūšis, išvaizda, kokybė	Dydis	Lokalizacija	Upių, upelių ištakų bei žiočių vietos ir jų apibūdinimas	P a s t a b o s
	a) tikrintojo	b) surašytojo										
32		Mažeikiai					miestas		apie 6000 gyv.			
33		Molio gatvė					gatvė			Vytauto gatvės šaka.		Seniau buvo vadinama Šiaulių g.
34		Neprinklausomybės					gatvė			Prasideda nuo Raminio gatvės galo, kerta Vasario 16 d. g. ir kt.		
35		Pievų gatvė					gatvė			D. Laimių g. šaka.		
36		Pušyno gatvė					gatvė			Vytauto gatvės šaka.		
37		Rūšio gatvė					gatvė			Vytauto gatvės šaka.		
38	✓	Rūšinynas					miesto regionas			Beržų, Šaliojų, Rūšio ir kitų gatvių.		
39	✓	Reiveli					miesto dalelė	Čia buvo miškas, jame bu- vusi nedidelė kalva, kurioje dabar vadinama Reiveli. Sen daug gražios, rėtos pušys. Dabar ten smiltynai, mediai nes auga		Prie dabartinės D. Laimių gatvės, kurioje Rūšio ir Reiveli gatvės Eina lygiagrečiai Beržų- tinių gatvei		
40		Saulės gatvė					gatvė			Eina pro Saulės sporto sritį.		
41		Sporto gatvė					gatvė					
42		Šiaurės gatvė					gatvė			Dariaus ir Girėno gatvės šaka.		
43		Piesioji					gatvė			Vytauto gatvės šaka.		
44		Urvinių gatvė					gatvė			Prasideda nuo Rūšio g. ir eina į Urvinių kaimo pusę.		
45		Valančiaus					gatvė			Dariaus ir Girėno gatvės šaka.		Seniau buvo vadinama Dupleišių gatve, nes ten augo daug puplaidžių.
46		Vasario 16 d. g.					gatvė			Eina nuo stoties į Laimių gatvę.		Seniau buvo vadinama Stoties gatve.
47		Vytauto					gatvė					

13. Historinis žinios. Nr. 32. Mazirčiai. Prie 40 ar 50 metr. Mazirčiai buvo vadinamas Raimės Viekšnis valstiaus. Maulin apskr. Prie Mazirčių Raimo buvo geležinkelio stotis vadinama Mazirčių stotimi, vėliau ta pati stotis rusų valdėjos buvo pavadinta Muravjovo. Lietuviams atgavus nepriklausomybę, stotis vėl pavadinta Mazirčiai. Raimės Mazirčių kaimas buvo taip ir liks vadinamas Mazirčiai. Geležinkelio, kuris ejo pro Mazirčius, buvo vadinamas Libavo - Romenskoja ir ejo tiesiog iš Liepojos iki Uosainos stoties Romny Peltaro gubern. Per parą pro Mazirčius praeidavo virš 20 keleivinių traukinių ir virš 100 prekinių traukinių. Stotis Muravjovo vardu pavadinta dėl to, kad netoli Mazirčių kaimo, važiuojant iš Liepavos į Raimę puzis 3 kilometrų atstume nuo Raimės valdiškam miške buvo stovykla garsaus rusų generolo koriko Muravjovo, kuris toje vietoje pakerė ne vieną Lietuvį ir rumalšino sunkimą. Tėvo girdėti iš senų žmonių, kad tas garsus korikas čia pat tame miške nusirudijo. Žmonis apsidarė to vietoje, nes iš pasakojimų buvo girdėti, kad toje ~~toje~~ vietoje baisiai vaidinosi. Nakties 12 valandą ne vienas žmogus neidavo pro tą vietą, net nežinodavo į tą pusę. - Rusų valdžia prieš pat karą buvo suprojektavusi pastatyti Muravjovo stotyje koplyčią ir prieš pat stotį, kur dabar plevisuoja mūsų vilkai, norėjo statyti garsiam korikui generolui Muravjovui paminklą su jo liustu, bet karas sutrukdė tuos planus įvydyti. 10 metr. prieš pat karą Mazirčiai jau žmonių buvo vadinami miščiuku. Jame buvo apie 10-15 krautuvų. Mazirčių Raimės turėjo tris ar keturias gatves, gal dvi iš jų lėk brukuotos. Jokių šaligatvių nebuvo. Viena gatvė, kuri eina tiesiog nuo stoties, buvo vadinama stoties gatve. Jos buvo apie 15-20 namų. Kita gatvė buvo vadinama Viekšnis, trečia - Liepavos gatvė. Miestelyje, Špurkis namuose, kurie dabar priklauso žuvintvėnams, buvo višbutis, priešin, kitoj puzij stoties gatvės buvo bliumentalis namai su višbutiu ir franklėnu. Buvo viena dideli vaistinė nuosavus provizionaus Losbergo (dabar Šimanavičius) ir franklėnu. Buvo viena dideli vaistinė nuosavus Švalo ir viena nedideli vaistinė krautuvė. 1893 m. buvo pastatyta rusų bažnyčia, kuri ir dabar lieksta ir yra gimnazijos žiniogė. - Miestelis augo, žmonių oraičius didėjo. Gyventojai turėjo dideli nepasogumus, nes Mazirčiuose nebuvo R. katalikų bažnyčios, buvo dvasinius riekalus katalikai turėjo atlikti Viekšniuose arba Tirkšliuose. Miestelio gyventojams, neturinties savo arklių, sunku buvo pasiekti vieną ar kitą bažnyčią. Į Tirkšlius einant lėndavo keltis plaukti, nes nebuvo per Vėnos tiltas. Retkarčiai atvažiuodavo iš Viekšnių kunigas (Mazirčiai buvo Viekšnis parapijos) ir laukydavo slapta negyvenamame namuose mišios ir klauzdaras iš parintės. Prie geležinkelio dažnai atsitindavo ulaimūs (suvažinėdavo ar susižūdavo) ir žmonių mirdavo be kunigo. Mazirčiai, būdami pamaldūs žmonės, eina kalbėti, kad venčia Mazirčiuose pastatyti bažnyčią, bet čia kelis pasirijo rusų valdžia, kuri jokių būdu nedavė leidimo bažnyčią statyti. Vienas iš smarkiausių bažnyčios statymo iniciatorių buvo stasys Šeris (jis dar gyvas lieka), kuris labai daug sąryšių buvo su delegacija Raimėje pas vyriausią, pas gubernatorių, Vilniuje pas generalgubernatorių, bet vis veltui, nes leidimo negalėjo gauti. Mazirčiaičiai ramūs nenulėdo. Matydami, kad leidimo negaus, sugalvojo kitą būdą. Šmilgiai ir Linkeričiai davė žinios, o stasys Šeris ant tos žinios statė savo vardu kepyklai namą. Jame namo padarė didesni kambariai, kad galėtų susilpti apie porą šimtų žmonių. Pasiruošė, kad leistų kunigui nors 2 syk per mėnesį atvykti atlikti pamaldas, bet ir čia buvo daug kliūčių, mat rusai nenorėjo katalikų kunigų įleisti. Lietuviams padijo rusų japonų karas, po kurio rusai pamatė savo klaidas

ir pradėjo įstatyti. Tuo laiku rusai gresino Lietuvai spauda ir dirėjimo laisvę. Tuomet ir marškiniai pasinaudoję ir 1905 m. buvo pasiretas pirmas klebonas kun. Pranas Mikauskas, kuris atvykęs į Mariškų namą, pailgino, pridūrė koplyčias, įkėlė lubas ir padarė namą tarsi, kas dar iš šiom dienų te-
bėra (dabar marškiniai laukia ir dirsi, kad greit turės naują ir gražią bažnyčią). — Urijus namu palaikė 1914 m. Mariškų miestelis degė, pasėmė degė dar vienas namas, 1915 metais, bet tas gaisras į vyresnės del rano priėjus, bet buvo padegtas provokatorių ir piktadonių. Miestelis smarkiai nukentėjo. Algavus po rano lietuviams nepriešausamys, Mariškiai tapo apsemtais miestais. Prieš karo Mariškiai buvo apie 1500 gyventojų. Daugiausia buvo įvairūs rusų valdininkai ir tarnautojai prisiję iš centro rusijos Lietuvai rusinti. Čia pat netoli Mariškių Kelnėnų kaime buvo kolonizuojami grynai rusai, vadinami „staravirai“. — Prieš karą, lietuvių kad ir išgydavo morską, bet tarnybos čia negalėjo gauti, kaip „medžininkas“ ir turėjo vykti į Centro Rusijos, Kaukazą ar į Sibirą. Nr. 40. Saulės gatvė vardas davė 1914 m. vienos vasaros naktį vargonininkas Karolis Pukeravičius ir studentas Opulskis. Rusų šandorai dėlto skandalo nekėlė, nes greta buvo parašyta gatvės pavadinimas ir rusų kalba.

14. Archeologinės žinios. Nr. 44. Urvikių gatvė. Pasakojama, kad šioje serovėje čia būta ežero. Šiomet kasant durpes rasta ugniaiečių ar miško gaisro pėdsakų - anglis.

15. Vardų kilmės aiškinimai. Nr. 33. Molio gatvė pavadinta, kad čia buvo Molio žemė. Nr. 34. Nepriklausomybės gatvė viena iš didžiausių Mariškiuose.

Nr. 35. Pirų gatvė pramini miesto savivaldybė dėl to, kad čia yra pėsių daug ir dyras laumys. Nr. 36. Pušyno gatvė. Seniau čia buvo tankus miškas. Ir dabar šios gatvės galas aiškiai miškas. Nr. 37. Rušino gatvė žemė priklausė šv. kun. Rušinui, kuris savo žemės išpardavė, savo sūnui paliko tik kelias šio gatvės. Nr. 38. Beržų, Žalioji ir Rušino gatvės yra šv. kun. Rušino žemės. Šių gatvių rajonas šiomis kalbomis dabar vadinamas Rušynas. Ir Rušynas rajonas įeina ir kito gresimo gatvės — Molio, Vėgės ir Fiesioji — nam šių gatvių gyventojai įsikūrę ir ne Rušino žemės. Bendrai, Rušynas vadinamas visos čia minimos rajonas nuo miško ligi Vėsių geležni kelio.

Nr. 40. Saulės g-vė pavadinta, matyt, ^{pagaliant} Saulės draugija, išteigusia Mariškiuose pirmąją lietuvių mokyklą. Nr. 41. Športo gatvė eina pro Saulės športo aikštę. Nr. 42. Šiaurės gatvė praeita pačiu Mariškių miesto šiaurės pakraščiu.

Nr. 43. Siesioji gatvė yra, palyginus, tiesi. Nr. 44. Urvikių gatvė eina rėlis į Urvikių kaimą. Nr. 46. Nasario 16 d. gatvė praeina miesto centre. Joje prie geležinkelio stoties yra Vytauto aikštė.

Nr. 47. Vytauto g. vadas duotas pirmojo Mariškių burmistro Motūro, dėl to, kad ji yra ilga, tiesi ir gana gražiai atrodė. Joje yra apie 70 namų, kuriuose gyvena apie 600 žmonių.